

УДК 341(477)(477.87):327(477)(477.87)

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ****І. В. Артёмов****(Ужгородський національний університет, м. Ужгород)**

Досліджено особливості нормативно-правового регулювання транскордонного співробітництва (далі – ТКС) України. Аналізуються основні міжнародні та національні нормативні акти, які забезпечують ефективність ТКС на всіх рівнях. Наголошується на приведенні законодавства України у відповідність з європейськими правовими нормами.

Ключові слова: транскордонне співробітництво; договірно-правова база; загальноєвропейські норми і принципи; Мадридська конвенція; єврорегіональне співробітництво; Закарпатська область.

In the article explored the features of the legal regulation of transborder cooperation of Ukraine. The basic international and national regulations that provide the effectiveness of CBC at all levels. Emphasis is on bringing the legislation of Ukraine in line with European laws.

Key words: cross-border cooperation; legal framework; European norms and principles; Madrid Convention; Euroregional Cooperation; Transcarpathian region.

Постановка проблеми. Проблематиці транскордонного співробітництва приділяється значна увага з кінця минулого століття. Проте після 2004–2007 рр. окремі аспекти функціонування ТКС, зокрема на українсько-євросоюзівських прикордонних територіях, у нових візових умовах недостатньо досліджені.

Транскордонне співробітництво в сучасних геополітичних, економічних та соціокультурних умовах є ефективним механізмом єврорегіональної співпраці, розв'язання спільних проблем, особливо у прикордонних регіонах, та поглиблення взаємовідносин між сусідніми державами.

Таке співробітництво може бути ефективним лише за умов достатнього нормативно-правового забезпечення як на національному рівні, так і міжнародними актами. Саме окремим аспектам правового регулювання транскордонного співробітництва і присвячено дослідження.

Мета статті – виявлення та характеристика особливостей становлення й розвитку договірно-правової бази ТКС.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове регулювання транскордонного співробітництва в Європі та Україні здійснюється на основі таких нормотворчих рівнів:

- міжнародного (правові акти міжнародних інституцій);
- міждержавного (міждержавна угода двох або декількох держав);
- національного (правові акти центральних органів державної влади);
- місцевого, який можна розділити на два різновиди: правові акти місцевих органів державної виконавчої влади й акти органів місцевого самоврядування.

В умовах підвищення ролі децентралізації в розвитку держави та розширення повноважень місцевих органів влади особливої уваги заслуговує регіональний рівень. Територіальні общини або влада мають право здійснювати транскордонне співробітництво на суміжних територіях у межах, установлених національними правовими системами зацікавлених держав. Обґрунтовано, що транскордонні відносини не підпадають під державну компетенцію в галузі міжнародних відносин; місцеві органи влади можуть співпрацювати з відповідними органами влади інших країн у межах своєї компетенції згідно із законодавством, міжнародними зобов'язаннями та зовнішньою політикою держави; регіони мають право у рамках повноважень укладати угоди про ТКС.

© І. В. Артёмов, 2014

Формування нормативно-правової основи транскордонного співробітництва – проблема передусім центральних органів держави, а також тих держав, які мають суміжні території й зацікавлені в розвитку такого різновиду відносин. Положення правових актів мають розв'язати багато проблем, які належать до сфери економіки, культури, екології, інформаційних технологій, а також забезпечити гармонійне функціонування прикордонних територій і нормативної бази сторін, що здійснюють співробітництво. На законодавчому рівні необхідно розмежувати функції та повноваження органів місцевого самоврядування, місцевих і центральних органів виконавчої влади щодо прикордонного співробітництва; уточнити питання територіальної належності, адміністративної суб'єктності в системі ТКС, рівень компетенції місцевих органів влади, задіяних у транскордонному співробітництві, та відповідну організаційну структуру¹.

Основою розвитку транскордонного співробітництва України з центральноевропейськими країнами стали загальноєвропейські норми та принципи.

Зазначимо, що нормативно-правова база транскордонного та єврорегіонального співробітництва Європи досить розвинута і має сильну інституційну основу.

Базовими нормативними документами є *Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями* (Мадрид, травень 1980 р.) та два додаткові протоколи до неї: Додатковий протокол (Страсбург, листопад 1995 р.) та Протокол № 2, який стосується міжтериторіального співробітництва (Страсбург, травень 1998 р.)². Інший, не менш важливий документ – *Європейська хартія прикордонних і транскордонних регіонів* (Гронау, 1981 р., II редакція 1995 р.)³. У цих документах сформовано понятійний апарат щодо міжтериторіального, міжрегіонального і транскордонного співробітництва, зазначені основні “правила гри” в реалізації ТКС, є набір типових угод та інших документів, які підписують територіальні органи влади прикордонних областей сусідніх держав або самі держави⁴.

Особливу зацікавленість тут становить Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями (Мадридська конвенція) та додаткові протоколи до неї.

Мадридська конвенція про транскордонне співробітництво має базовий характер з огляду на її міжнародно-правовий статус. Саме в другій статті Конвенції дається визначення терміна “транскордонне співробітництво між територіальними громадами або владою”. Відповідно до положень цієї статті “транскордонне співробітництво означає будь-які спільні дії, спрямовані на посилення і поглиблення добросусідських відносин між територіальними громадами або владою, які перебувають під юрисдикцією двох чи кількох Договірних Сторін, та на укладення з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей”.

Практичне значення Мадридської конвенції Ради Європи визначається також наявністю додатків до неї. Так, у додатку № 4 “Транскордонні угоди” охарактеризовано як типові міждержавні, так і рамкові угоди. До перших належать такі:

- про розвиток транскордонного співробітництва;
- про транскордонні регіональні зв'язки;
- про транскордонні місцеві зв'язки;
- про транскордонне співробітництво на контрактній основі між місцевими органами влади;
- про органи транскордонного співробітництва між місцевими органами влади.

¹ Антоненко М. І. Основні напрями вдосконалення правового регулювання транскордонного співробітництва регіонів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=457

² Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями та два додаткові протоколи до неї [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_106

³ European Charter of Border and Cross-border Regions [Електронний ресурс] / Association of European Border Regions. – Режим доступу: <http://www.aebr.net/profil/pdfs/charta.en.pdf>

⁴ Лютак О. Організаційно-правове забезпечення співпраці прикордонних територій у євроінтеграційній стратегії України // Наука молода. – 2006. – Вип. 3. – С. 132.

До рамкових угод, у свою чергу, зараховують статuti і договори між місцевою владою, а саме:

- про створення консультативної робочої групи між місцевою владою;
- про координацію управління транскордонними місцевими справами;
- про створення транскордонних асоціацій на основі приватного права;
- про поставки товарів або надання послуг між місцевою владою прикордонних районів;
- про створення органів транскордонного співробітництва між місцевою владою.

До європейського загального законодавства щодо розвитку регіонального співробітництва входять Європейська хартія місцевого самоврядування (Страсбург, жовтень 1985 р.)⁵, Хартія Конгресу місцевих і регіональних органів влади Європи (ухвалена Комітетом міністрів 14 січня 1994 р.). Усі європейські прикордонні території керуються базовими положеннями, викладеними в Європейській хартії регіонального просторового планування⁶. Специфіка розвитку прикордонних територій відображається у Стратегії європейського регіонального планування.

Серед інших конвенцій і хартій, які регулюють різноманітні сфери життя, насамперед слід назвати Кіотську конвенцію зі спрощення та гармонізації митних процедур, яка має 30 доповнень, що розглядають різноманітні ситуації для уніфікації та спрощення митних правил і процедур під час перетину кордонів різних країн; Конвенцію про комбіновані перевезення та інші угоди, що регулюють відносини у сфері перевезень; Європейську хартію регіональних мов і мов меншин (Страсбург, 1992 р.), зокрема в частині, що стосується транскордонного обміну; Європейську ландшафтну конвенцію, в якій згадуються транскордонні ландшафти, та багато інших.

Приєднання до зазначених європейських законодавчих актів розширює правове поле транскордонного співробітництва, дає можливість передбачити нормами законодавства України встановлення відповідальності регіональних органів влади за спільно прийняті рішення, здійснення контролю за виконанням заходів, що впливають з угод про ТКС, а також поширює правові норми Європейської конвенції про ТКС між територіальними громадами або властями на ТКС⁷.

Національне законодавство України до транскордонного співробітництва включає насамперед Закон України “Про транскордонне співробітництво”⁸, міжнародні угоди, конвенції, хартії, ратифіковані Україною, двосторонні та багатосторонні угоди, підписані Україною із сусідніми державами.

Розглянемо основні аспекти базового закону, який регулює транскордонне співробітництво України. Так, Закон України “Про транскордонне співробітництво” (№ 1861-IV) був ухвалений Верховною Радою України 24 червня 2004 р. Його прийняли з метою регулювання процесів укладання органами місцевого самоврядування й місцевими органами виконавчої влади угод про транскордонне співробітництво та їх практичної реалізації. Положення цього Закону визначають основний зміст ТКС України.

Відповідно до Закону України “Про транскордонне співробітництво” поняття “транскордонне співробітництво” визначено як спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших від-

⁵ European Charter of Local Self-Government [Електронний ресурс] // Archive “Peace Human Rights”. – Режим доступу : http://www.unipd-centrodirittumani.it/public/docs/self_government_coe.pdf

⁶ European regional/spatial planning Charter [Електронний ресурс] // Council of Europe. – Режим доступу : http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/CEMAT/VersionCharte/Charte_bil.pdf

⁷ Мікула Н. А. Транскордонне співробітництво регіонів України: стан та перспективи // Україна: Стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки-2006 : монографія / за ред. О. С. Власюка. – К. : НІСД, 2006. – С. 424.

⁸ Про транскордонне співробітництво [Електронний ресурс] : Закон України № 1861-IV від 24.06.2004 // Відомості Верховної Ради України від 05.11.2004. – 2004. – № 45. – С. 1829. – Ст. 499 (Офіційний веб-сайт Верховної Ради України). – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1861-15>

носин між територіальними громадами, їхніми представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України і територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їхнім національним законодавством.

Саме цим Законом урегульовано правові, організаційні та економічні питання розвитку ТКС, а також питання його державної фінансової підтримки⁹.

Особливість Закону України “Про транскордонне співробітництво” полягає в тому, що він визначає завдання, принципи державної політики, права й обов’язки суб’єктів у сфері ТКС, принципи й форми державної підтримки, фінансові ресурси для транскордонної співпраці.

Надзвичайно важливий той факт, що подібного закону, який би регулював ТКС, не має жодна з країн Європи, котрі, у свою чергу, керуються в цьому питанні положеннями Мадридської конвенції 1980 р.

У Законі України “Про транскордонне співробітництво” також ураховано геополітичні зміни, які відбулися внаслідок розширення ЄС на Схід у 2004 р.

Проте не можна оминати й негативні аспекти Закону. По-перше, цей документ не розглядає ТКС як складову регіональної політики України. Іншим негативним фактором є те, що він не враховує зміну механізмів підтримки транскордонного співробітництва з боку ЄС, особливо нові інструменти партнерства і програми (FARE, TACIS, INTERREG). По-друге, він містить суперечливі правові норми в частині, що регулює різні питання участі місцевих органів влади в міжрегіональному і транскордонному співробітництві¹⁰.

Оцінюючи місце Закону “Про транскордонне співробітництво” в розбудові політики регіонального розвитку в Україні, слід звернути увагу на його неоднозначну оцінку експертами¹¹.

По-перше, розробникам Закону не вдалося подолати погляд на ТКС як на інструмент переважно економічної співпраці. Зокрема, загальну координацію ТКС законом покладено на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики. У розробці Закону не було враховано того факту, що транскордонне співробітництво – це ширше поняття, яке охоплює не лише економічну співпрацю, але й багато інших аспектів життєдіяльності мешканців прикордоння.

По-друге, зазначений Закон законсервував існуючі форми державної фінансової підтримки ТКС, точніше її відсутність. У ньому не визначаються джерела та механізм надання такої підтримки з боку держави. Зауважимо, що нині проекти і програми ТКС, які здійснюються у прикордонних регіонах України, фінансуються здебільшого міжнародними донорами.

На сучасному етапі Верховною Радою України зроблено деякі позитивні кроки до вдосконалення базового закону про транскордонне співробітництво. Так, 21 січня 2010 р. ухвалено Закон “Про внесення змін до Закону України “Про транскордонне співробітництво”¹².

Законом вносяться зміни до низки статей, де визначаються повноваження спеціально вповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань регіональної політики (Міністерства регіональної політики та будівництва), спеціально уповноваженого

⁹ Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : монографія / за ред. З. С. Варналія. – К. : НІСД, 2007.

¹⁰ Засадко В. В. Транскордонне співробітництво України: тенденції, проблеми та перспективи розвитку // Науковий вісник Академії муніципального управління : зб. наук. праць. – Серія “Економіка”. – 2009. – Вип. 7. – С. 227–236.

¹¹ Артёмов І. В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України : [монографія]. – Ужгород : Ліра, 2009. – С. 72–89.

¹² Про внесення змін до Закону України “Про транскордонне співробітництво” [Електронний ресурс] : Закон України № 1833-VI від 21.01.2010 // Відомості Верховної Ради України від 26.03.2010. – 2010. – № 12. – С. 355. – Ст. 116 (Офіційний веб-сайт Верховної Ради України). – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1833-17>

центрального органу виконавчої влади з питань економічної політики та Міністерства закордонних справ України у питаннях ТКС.

Під час обговорення народні депутати підтримали поправку, відповідно до якої “для фінансування проектів (програм) транскордонного співробітництва може використовуватись міжнародна технічна допомога, кредитні ресурси міжнародних фінансових організацій згідно із законодавством України”¹³.

Наступним кроком у цьому напрямі, проте вже на міжнародному рівні, було проведення 7–8 квітня 2010 р. у Києві міжнародної конференції на тему “Стан законодавчого та нормативного забезпечення транскордонного співробітництва”. Учасниками конференції стали провідні фахівці та експерти країн ЄС, а саме: Нідерландів, Польщі, Словаччини, Угорщини і Румунії, а також Молдови та України.

Підсумком конференції стало оприлюднення рекомендацій Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, народним депутатам, органам місцевої влади, міжнародним та громадським організаціям¹⁴:

1. Регулярно та з певною періодичністю проводити заходи з розв’язання проблем транскордонного співробітництва в Україні. Зокрема, щорічно на базі Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції, за участю представників уряду, міжнародних організацій та громадськості.

2. Громадським організаціям, експертам і фахівцям-практикам подавати свої пропозиції щодо внесення змін та доповнень до тих чи інших нормативно-правових документів, не очікуючи проведення конференційних чи семінарських заходів, а в міру виникнення проблем та ідей щодо шляхів їх розв’язання.

3. Кабінету Міністрів України здійснювати координаційні, планувальні та організаційні заходи через відповідний підрозділ Міністерства економіки, у тому числі щодо діяльності інших структур центральних органів виконавчої влади.

4. Органам місцевого та регіонального самоврядування рішеннями рад запроваджувати програми розвитку транскордонного співробітництва і підтримки ініціатив самостійно та автономно.

5. Міністерству закордонних справ України провести переговори про можливі розширення прикордонних зон на території України для збільшення територіальної дії малого прикордонного руху з метою зменшення впливу візового режиму на розвиток транскордонної співпраці.

6. Ініціювати парламентські слухання з транскордонного співробітництва з вироблення програми на 2011–2015 рр. та підбиття підсумків чинної програми, термін дії якої закінчується цього року.

Крім Закону України “Про транскордонне співробітництво”, чільне місце посідають інші важливі документи. Зокрема, 15 вересня 2010 р. Кабінетом Міністрів України видано розпорядження № 1838-р “Про схвалення Концепції Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011–2015 рр.”, згідно з яким Міністерством економіки розроблено Державну програму розвитку транскордонного співробітництва на 2011–2015 рр.¹⁵

Мета Програми – активізація розвитку соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших зв’язків між суб’єктами ТКС.

Практична цінність названого документа обумовлена напрацюванням можливих варіантів подолання актуальних проблем розвитку ТКС. Визначено також можливі джерела фінансування транскордонного співробітництва.

¹³ ВР ухвалила зміни до Закону про транскордонне співробітництво [Електронний ресурс] // РБК-Україна. – Режим доступу : http://www.rbc.ua/ukr/newsline/show/vr_prinyala_izmeneniya_k_zakonu_o_transgranichnom_sotrudnichestve_21012010

¹⁴ Стан законодавчого та нормативного забезпечення транскордонного співробітництва [Електронний ресурс] : рекомендації міжнародної конференції // Інститут політичної освіти. – Режим доступу : http://www.ipo.org.ua/anons/2010/Rekomendaciji_7-8-04-2010.doc

¹⁵ Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2011–2015 рр. [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України від 10.12.2010. – 2010. – № 92. – Т. 2. – С. 506. – Ст. 3264. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1088-2010-%EF>

Не менш важливі в регулюванні ТКС України з державами – членами ЄС стратегічні документи, які визначають основні аспекти євроінтеграційного курсу України. У першу чергу, це Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу, Національна програма інтеграції України до Європейського Союзу, План дій Україна–ЄС, рішення і резолюції щорічних самітів Україна–ЄС та інші документи.

Важливо підкреслити, що після розширення ЄС у 2004 р. він працює із сусідніми країнами (включно з Україною) у рамках нового напрямку зовнішньої політики – європейської політики сусідства (ЄПС), яка не надає і не визначає навіть майбутнє членство країни в ЄС, проте саме на регіональному та міжрегіональному рівнях пропонує сусіднім країнам привілейовані відносини з ЄС. А вже починаючи з 2007 р., відповідно до європейської політики сусідства, Європейська Комісія змінила підходи щодо надання фінансової та технічної допомоги країнам – сусідам ЄС. Для України це означає, що замість попередньої програми TACIS вона отримує від ЄС допомогу в рамках європейського інструменту сусідства і партнерства. У цьому контексті питання фінансової допомоги сконцентровані в рапортах Європейської Комісії, опрацювання яких дає можливість з'ясувати, наскільки регіональна політика і, зокрема, транскордонне співробітництво фінансуються через цільові програми розвитку в країнах Центральної та Східної Європи ¹⁶.

Разом із розглянутими базовими нормативно-правовими документами заслуговує на увагу комплекс нормативно-правових актів, які регулюють питання ТКС на рівні органів місцевої влади та самоврядування. Це закони України “Про місцеве самоврядування в Україні” (від 24.06.1997), “Про місцеві державні адміністрації” (від 09.04.1999), “Про стимулювання розвитку регіонів” (від 08.09.2005), Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року” (від 21.07.2006), в яких визначено загальні правові підстави для участі у транскордонному співробітництві місцевих територіальних громад або влади.

На сучасному етапі транскордонне співробітництво стає потужним інструментом забезпечення сталого розвитку Закарпатської області через зміцнення міжрегіональних і транскордонних зв'язків, залучення додаткових коштів у розвиток області у формі міжнародної технічної допомоги та інвестицій країн-сусідів, а також стає найважливішою складовою формування позитивного інвестиційного іміджу регіону. Окреме місце належить міжрегіональним двостороннім угодам, які були підписані між Закарпатською областю і прикордонними регіонами Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії ¹⁷.

Частиною законодавчої бази України, що також регламентує транскордонне співробітництво з країнами ЄС, є низка двосторонніх угод. Зокрема, це Угода про добросусідські відносини та співробітництво між Республікою Польща та Україною ¹⁸ від 18.05.1992 р., Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною та Угорською Республікою ¹⁹ від 06.12.1991 р., Договір про добросусідство, дружні відносини та співробітництво між Україною та Словацькою Республікою ²⁰ від 29.06.1993 р., а також Договір про відносини добросусідства та співробітництва між Україною та Румунією ²¹ від 02.06.1997 р. та ін.

¹⁶ Див.: *Гарагонич В. В.* Джерельно-інформаційна база дослідження проблем транскордонного співробітництва та участі в ньому України // Історичний архів. Наукові студії: зб. наук. праць. – Миколаїв: Вид-во МДУ ім. Петра Могили, 2009. – Вип. 3. – С. 86–92.

¹⁷ *Носа Н.* Транскордонне співробітництво у Закарпатті: виклики та можливості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smbusiness.uzhgorod.ua/filelib/sou/p32.pdf>

¹⁸ Договір між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=616_172

¹⁹ Договір про основи добросусідства та співробітництва між Україною і Угорською Республікою [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=348_004

²⁰ Договір про добросусідство, дружні відносини і співробітництво між Україною та Словацькою Республікою [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=703_150

²¹ Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zakon.nau.ua/doc/?code=642_003

У грудні 2010 р. схвалено Програму розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області на 2011–2015 рр. Беручи до уваги розташування останньої, можна визначити головне завдання, яке стоїть нині перед обласною державною адміністрацією та обласною радою, – ефективне використання геополітичних та гео економічних переваг Закарпатської області як “зовнішнього” регіону ЄС з метою прискорення економічного та соціального розвитку регіону.

Зокрема, Закарпатська область чітко визначила пріоритетні напрями і завдання транскордонного співробітництва²²:

- сприяння економічному, соціальному, культурному розвитку прикордонних територій та активізація всебічного ТКС із сусідніми країнами на обласному та місцевому рівнях;
- забезпечення підвищення рівня життя населення та розвитку соціальної сфери прикордонних територій Закарпаття;
- поглиблення співпраці в рамках Карпатського євросереєвону;
- активізація зовнішньоекономічної діяльності;
- створення умов для заснування і функціонування спільних підприємств та утворення транскордонних економічних кластерів;
- сприяння розвитку малого та середнього підприємництва;
- забезпечення охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки;
- розвиток природної інфраструктури і створення умов для залучення інвестицій.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, діяльність прикордонних регіонів України базується на основних законах, європейських конвенціях, хартіях, ратифікованих Україною, дво- та багатосторонніх угодах, підписаних між Україною та державами – членами ЄС.

Розглянувши їхню мету і зміст, можна констатувати, що чинна законодавча база забезпечує можливість використання потенціалу ТКС для розв’язання основоположних проблем прикордонних регіонів України. Проте необхідно зазначити, що чинні законодавчі акти України, які забезпечують транскордонне співробітництво, потребують адаптації їх до стандартів Європейського Союзу та Ради Європи, включаючи подальше нормативно-правове врегулювання повноважень місцевих органів влади і надання їм більшої самостійності у вирішенні спільних із прикордонними регіонами країн – членів ЄС питань стосовно прикордонного співробітництва.

Приєднання до європейських законодавчих актів у сфері ТКС розширює правове поле транскордонного співробітництва, дає можливість передбачити нормами законодавства України встановлення відповідальності регіональних органів влади за спільно прийняті рішення, здійснення контролю за виконанням заходів, що випливають з угод про транскордонне співробітництво, а також поширює правові норми Європейської конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або властями на ТКС.

Незважаючи на значну кількість нормативно-правових документів, які регламентують міжрегіональну співпрацю, в Україні немає єдиної науково обґрунтованої концепції ТКС, котра пропонувала б методологічні підходи до розвитку процесів з урахуванням не лише окремого регіону, але й загальнонаціональних інтересів.

Усе це зумовлює необхідність розроблення такої концепції, яка б ґрунтувалась на відповідних регіональних стратегіях розвитку, враховувала б як загальноєвропейські, так і національні пріоритети.

²² Програма розвитку транскордонного співробітництва Закарпатської області на 2010 рік [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Закарпатської обласної державної адміністрації. – Режим доступу : http://www.carpathia.gov.ua/data/upload/catalog/main/ua/3900/827_dod_2010.zip